

MAGYAR LAP

* 3 lei

Taxa postală plătită în numerar
aprobării Dir. Gen. PTT No. 1000

HUNGARIA Ngs. ... Disztér 1-2. B.

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 166 (1608) szám * Szerda, 1937 augusztus 25

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Három irányban zárták körül Santandert a spanyol nemzetiek

Húsz kilométerre vannak a várostól. — A város tele van menekültekkel

Santanderből jelentik: A spanyol nemzetiek ostromgyűrűje Santander körül egyre szűkebbre szorul. A nemzetiek a hétfői nap folyamán 14 szovjetgyártmányu harcikocsit, 5 páncélcsoportot és 19 ágyút zsákmányoltak. Mind a három nemzeti támadó hadoszlop húsz kilométernyire áll Santandertől. A párizsi lapok szerint Santanderben igen nagy az élelmiszerhiány és a város zsúfolásig tele van menekültekkel.

HAMIS JELZÉSŰ REPÜLŐGÉPEK BOMBÁZTAK KORZIKA VIDÉKÉN

Londonból jelentik: A londoni lapok azt jelentik, hogy a „Maoh Julia” nevű angol gőzöst Korsika közelében spanyol nemzeti repülőgépek támadták meg.

Salamancai jelentés szerint a spanyol nemzeti kormány erőlyesen cáfolja a hírt, megállapítva, hogy a nemzetiek repülőgépei nem is jártak Korsika közelében. Errefelé nem is vezet a Spanyolországba irányuló hajók útja.

A vörös kormány a Népszövetségtől kéri a maga hajói védelmét. — Az ügy a Népszövetség őszi közgyűlésén napirendre kerül

Genéből jelentik: A valenciai kormány a népszövetségi alapokmány II-ik cikkelye alapján kérelmezte, hogy vegyék fel a napirendre a spanyol hajók Földközi-tengeren való megtorpedozásának ügyét.

Genéből jelentik: A Népszövetséghez aug. 21-én benyújtott spanyol köztársasági jegyzék a helyzetet a Földközi-tengeren Marseillétől a Dardanelláig rendkívül súlyosnak tünteti fel. Az alapokmány II-ik szakasza alapján kéri a jegyzék az ügy napirendre tűzését azzal az indoklással, hogy ez a helyzet az országok közötti jóviszonyt és a békét veszélyezteti. A jegyzék mérlegeli, de nem kívánja a rendkívüli

Ha a Korsika közelében megjelent repülőgépeken nemzeti jelvény volt látható, kétségtelen, hogy vörös repülőgépekről van szó, amelyek hamis jeleket használnak és így akarnak vizsályt támasztani a Franco-kormány és Anglia között.

A MEGTÁMADOTT ANGOL HAJÓ HALÁLFEJESÉKNEK LÁTTA A REPÜLŐGÉPET

Perpignanból jelentik: A „Maoh Julia” angol hajó, melyet Korsika közelében ismeretlen repülőgép bombázott, befutott a Port Vendres kikötőbe. A gőzös kapitánya elmondta, hogy hétfőn reggel 8 órakor két halálfejes repülőgép keringett a hajó felett, majd egy bombavető gép jelent meg, mely két bombát dobott le. A bombák a hajótól tíz méternyire hullottak a tengerbe. Az angol gőzösrre ki volt tűzve a benemavatózású zászló s fedélzetén a benemavatózású bizottság holland és angol ellenőrei tartózkodtak.

tanácsülés összehívását, hanem a tanács elnökére bízta e tekintetben a döntést. Valószínű, hogy a népszövetségi tanács elnöke amellet dönt, hogy nem tartja szükségesnek a rendkívüli tanácsülés összehívását, hanem a szeptember 10-én amugy is összeülő rendes tanácsülésen tűzi napirendre a kérdést.

Genfben az a felfogás alakult ki, hogy a valenciai kormány a jegyzékkel nem annyira a tengeri incidenseket akarja tisztázni, hanem az angol-olasz közeledést akarja megzavarni azáltal, hogy olasz hajók állítólagos támadásairól számol be.

A franciák visszatüzelnek, ha kereskedelmi hajóikat megtámadják. — Franco tábornok elsüllyesztéssel fenyegetett meg minden hajót, mely a vöröseknek hadianyagot szállít

Párizsból jelentik: Hivatalos közlés szerint a francia haditengerészet valamennyi egysége és minden katonai repülőgép azt az utasítást kapta, hogy a francia partvidéken és a nyílt tengeren védje meg a közelében lévő francia kereskedelmi hajókat. Ha idegen repülőgépekről vagy hajókról lövöldöznek francia hajókra, a francia hadihajóknak és repülőgépeknek haladéktalanul tüzelniök kell a támadókra.

A Times szerint a világ közvéleményét rendkívül felizgatta Franco tábornoknak az a fenyegetése, hogy a nemzetiek elsüllyesztenek minden hajót, mely fegyvert szállít a köztársasági Spanyolország számára.

VISSZAÉLÉS AZ ANGOL LOBOGÓVAL

Londonból jelentik: A Daily Express gibraltári jelentése szerint a földközi-tengeri an-

gol hajóhad parancsnoksága a leghatározottabban tiltakozott a londoni kereskedelmi minisztériumban az ellen, hogy a földközi-tengeri kereskedelmi hajózáásban visszaéljenek az angol lobogó használatával. A parancsnokság értesülése szerint ugyanis több mint 60 angol kereskedelmi hajó a köztársasági spanyolokkal áll összeköttetésben. A jog szerint ezek a hajók angol járművek ugyan, de a legénységnek csaknem kizárólag mind külföldi és a hajókat legtöbb esetben külföldiek bérelték ki. Gyakran megtörtént, hogy olyan angol hajók futottak be Gibraltárba, amelyeknek fedélzetén egyetlenegy angol állampolgár sem tartózkodott.

Magyarok és németek

(S. I.) Németországban jelennek meg olykor cikkek és hangzanak el vélemények, melyek ellenszenvesen, elfogultan és egyoldaluan bírálják a magyar nemzetiségi politika múltját. Ámbár a lapok, melyekben ezek a cikkek napvilágot látnak, nem szoktak a fontosabbak közé tartozni, a személyek pedig, kik e véleményeket nyilvánítják, többnyire meglehetősen ismeretlenek és jelentéktelenek. A magyar közvélemény elé úgy kerülnek e megnyilatkozások, mint a német közvélemény ellenségs érzületének tünetei.

A magyar — sorsának nagy bizonytalanságában — a hangulatok embere. Nem csoda, hogy csüggesztőleg hat reá minden hír, amiből árvaságának, elszigeteltségének érzülete kap tápot. Amikor egykori barátok és szövetségesek szájából vél hallani eféle hangokat, nem csoda az sem, ha úgy érzi, hogy ismét cserbenhagyták.

Azok a csoportok, irányzatok és rétegek, melyek a maguk élet-halálharcát vívják ma a németekkel, jól tudják, hogy mit cselekszenek, amikor minden eszközzel szítják ezt az ellenségeskedést. Sikereik is vannak e téren: bizonyos magyar nemzeti rétegekben valóságos pánik-hangulatot teremtettek gyűlölettől tájétközó szívós munkájukkal. A kérdés csak az: vajjon érdekében áll-e a magyarságnak, hogy gyűlölettel és félelemmel teljen meg a lelke mindazzal szemben, ami német?

Mi nem hisszük, hogy ez érdeke lenne. Azok közül a népek közül, melyekkel együtt él a magyarság, egyikkel sincs olyan mély és természetes érdekközösségben, mint éppen a németekkel. Erre fölösleges több szót vesztegetni. Ha ezt a tételt nem vitatta senki, amikor mindakét német állam a szélső baloldal vizéin evezett a csőd felé, nem lehet kétségbevonni ma sem, amikor a németiség a másik oldalon igyekszik útat törni magának a jövőbe.

Ha a magyarság évszázadokon keresztül saját német királyainak korlátlan hatalmával szemben megtudta védeni nemzeti szellemét, egészen bizonyosan meg fogja őrizni e szellem önállóságát és eredetiségét minden olyan újabb német befolyással szemben, ami annak netán ártalmára lenne. Annál is inkább, mert hiszen, mint már annyiszor közös történelmünk folyamán, a német fejlődés igen hasznos tanulságokat hozhat akár pozitív, akár negatív formában számunkra, éppen nemzeti szempontból.

Ha azonban nem érdeke, hogy gyűlölettel és félelemmel nézzen mindent, ami német, akkor a legfontosabb szempont nem az, hogy ebben a kérdésben világosan lásson s rendelkezék azokkal az adatokkal, melyek a tárgyilagos ítélethez szükségesek.

Kitűnő alkalmat kínál erre az a hivatalos jellegű munka, mely nemrégiben jelent meg a magyarországi németsegről Drezdában.* A munka annak a sorozatnak egyik láncszeme, mely az egész külföldi németsegről akar részletes és pontos képet adni a német közvéleménynek. Ámbár ma természetesen csak Magyarországról beszél, minden, amit a múlttól mond, közvetlenül érdekel bennünket is. Egészen rendkívülien érdekelhet, mert hiszen ez a múlt éppen ma és éppen itt, állandóan gúnyos és gyűlölködő támadások védtelen tárgya.

Lássuk hát, mit mond ez a hivatalos,

* Karl Bell: Das Deutschtum im Ausland: Ungarn Dresden — 1936. — 295 oldal.

nagyszabású német mű erről a magyar nemzetiségi múlttról?

Szent István király nemzetiségi politikájáról ezeket mondja: „Az a nagyvonalúság, melyet az idegen kultúrák elismerésében nyilvánított, megkönnyítette a keleti magyar és a nyugati-német egyéniségek egybeolvadásának folyamatát... Már itt megszületett a magyar-földi németiség sajátos kisebbségi lelkiségének alapja, melyben a német népiséghez való ragaszkodás éppen úgy megvan, mint a feltétlen hűség az államhoz...”

A további fejlődést pedig így rajzolja meg: „A paraszt német maradt. A művelt rétegekbe felemelkedő nemzedékek azonban könnyen magyarrá váltak. Mi volt ennek az oka? Mihelyt a sváb paraszt győzedelmeskedett a föld felett, mihelyt vagyonba és jólétbe jutott, megszületett benne az akarat, hogy utódjait tülemelje a falu szellemi színvonalán. A gazdasági jólét megszülette azt a vágyat, hogy az általános szociális emelkedésben is résztvehessen. A magyar állam pedig gazdag bőségben alkalmat nyújtott ehhez...”

Ezeket Bell Károly írja, a gyűjteményes munka szerkesztője. Ugyanezt a higgadt és becsületes történetírói törekvést megtaláljuk a többi fejezetekben is. Grentrup Tivadar például az iskoláról és az egyházakról szóló értekezésében ilyeneket mond: „Mindenekelőtt ki kell emelnünk azt, hogy a magyarok a nem-magyar népek gazdasági elnyomatását sohasem gyakorolták. Ez igen tisztességes dolog volt. Különösen a magyarországi németeknek sohasem lehettek e téren panaszuk... Ellentétben áll ez nagyon azzal a gyakorlattal, melyet a jelenben és múltban más országok e téren folytattak...”

A magyar egyházi politikáról szólva pedig így ír: „Bármilyen élesen követte is olykor a budapesti kormányzat a magyarosító irányzatot, mindenkor meghajolt a valláserkölcsei világ magasabb jogai előtt. Tisztelet adassék az ilyen lelkületnek...”

Amikor az okokat keresi Bell, melyek hajdani korszakok új német nemzedékeit könnyen és véglegesen meghódították a magyarságnak, még ezt is mondja: „A társadalmilag emelkedő német ifjuságra mindenkor különös vonzó erőt gyakorolt a magyarok életmódjának sajátossága...”

Ezek a szavak megdöbbenetnek és gondolkodóba ejtenek. Valóban, a hajdani magyar középosztály nemes egyszerűsége; tiszta és önzetlen közléte; életfelfogásának derűje és büszkesége; a magyar házaknak különös bája és vidámsága; a pátriálkális együttlés, ami ezeket a házakat jellemezte; a tűz és lelkesedés,

mellyel a házak népe a közügyeket a legtöbbször a maga romlása árán szolgálta; a barátság és becsület szentsége, mely e nép legfőbb törvénye volt; a magyar „kisasszony” bája és a magyar nagyszony, az igazi feleség tisztelettel és rendet parancsoló tekintéllyel; mindez valóban alkalmas volt arra, hogy idegeneket ellenállhatatlanul magához vonzhasson észrevétel nélkül, fájdalommentesen, önként és örömmel.

De hol van mindez a magyar középosztály életéből? Miért vesztette el a magyar beszéd legjellegzetesebb tulajdonságát, a magyar hangsúlyt is, az ősi nyolcas, az egész ütemes verselés természetes pillérét? Milyen befolyásra lett nyelvi, anyagi és a magyar középosztály fajaképe? Miért vesztette el éppen az utóbbi két emberöltő alatt legfőbb kulturális és szociális, sőt mi több, politikai hódító eszközeit: ellenállhatatlan sajátos báját és társas életének annyi fajbéli eredetiségét.

Erről érdemes gondolkodni. Éppen ma érdemes, amikor erre a bájra, erre a hódító erőre oly mérhetetlenül nagy szükségünk volna, s mégis azt látjuk, hogy egyre veszítjük a csatákat az együttlések legkülönbözőbb formájában, a vegyes házasságokban, az ifjak iskolai barátkozásaikban s másutt.

Nem elmélet és nem álmok hajszolása az, ha minden csak kissé mélyebben járó magyar elme az egész vonalon a visszatérést hirdeti az eredeti és sajátos magyar élethez, annak eszményeihez, izléséhez, életmódjához, társadalmi formáihoz: a történelem, a magyar társadalom

FIATAL ANYAK RESZÉRE
PONTOS ES TANULSAGOS
KÖNYVJUDONSÁGI

A fiatal anya

Orvosi tanács fiatal asszonyoknak.

Írta: dr FULDES LAJOS főorvos.

Nékülözhetetlen tanácsok minden fiatal anya számára. A tartalmából: Az anyáról — Általános ismeretek — Tudnivalók a terhesség körül — Belső vizsgálat — Szülésznők — A szülés — Tudnivalók a szülés alatt és után — A gyermekágy — A méhen kívüli terhességről — A magtalanság — Az újszülött és a csecsemő — A szoptatás — A tej minősége — Mennyit szabad szoptatni? A hett súlygyarapodás — Az anya tejbőségének fokozása, stb., stb.

Ara 95 lel és portó.

Kapható: Kiadóhivatalunkban.

kialakulása azt bizonyítja, hogy ezek a sajátosságok adták a legfőbb erőt a magyarságnak. Kifelé éppen úgy, mint befelé.

Minél teljesebb és eredetibb lesz ez a fajbéli visszatérés és újjászületés, annál biztosabb lehet a magyarság minden hódító törekvéssel, így németekével szemben is, mely — Bell Károly könyvének vallomásai szerint — nem is olyan veszedelmes.

A miniszterelnök és a külügyminiszter a kisantant-értekezlet előkészítéséről tanácskozott

A parlament rendkívüli ülészakra gyűl össze szeptemberben?

Bucuresti. Saját tud. Tatarescu miniszterelnök hétfőn érkezett haza Sighetul-Marmatiéről. Hazaérkezése után hosszasan tanácskozott Franasovici közlekedésügyi miniszterrel, akit beavatót a Hodza Milannal folytatott tárgyalásaiba. Kedden délelőtt egyébként Victor Antonescu külügyminiszter is hazaérkezett Bucurestibe s azonnal megbeszélést folytatott Tatarescu miniszterelnökkel és bemutatatta neki az augusztus 30-iki kisantant konferencia anyagát.

A Tatarescu-Hodza tanácskozás után most már szinte teljesen biztos, hogy a kormány nem

tavozik október 15-éig. Az Öfelségéhez benyújtott emlékiratban ugyanis Tatarescu miniszterelnök részletesen felsorolta azokat a külpolitikai kérdéseket és pénzügyi politikai intézkedéseket, amelyeket a liberális kormánynak még rendeznie kell. A fővárosban tartja magát az a hír, hogy a parlamentet szeptemberben néhány napos ülésre mégis összehívják. A rövid ülészakon tárgyalni fogják többek közt a jogszerinti szenátorok státusának reformját, az utalózat kibővítésére szükséges összeg megszavazását és különféle földművelésügyi reform-törvényeket.

DÁNOK KÖZÖTT

(Utiképek — Megfigyelések)

Írta: CZAKÓ ISTVÁN

Ha többé-kevésbé igaz az a megállapítás, hogy az angolok leginkább hazájukon kívül szeretnek utazni és hogy Svájc az az ország, ahova külföldiek utaznak előszeretettel, — akkor Dánia bizonyára arról is nevezetes, hogy a dánok leginkább saját országukon belül utazgatnak. A dán ember csak nagyritkán lépi át a szigetország határait. A három nagy sziget: Jütland, Seeland és Fünen, valamint a kisebb szigetek (Langeland, Laaland, Falster, Møen és a távolabbi Bornholm) egymasközi idegenforgalma az év minden szakában túlnyomórészt a bennszülöttek forgalma. A német: eróhoz jut öröm által („Kraft durch Freude”), — a dán: honismeretét bővítő utazgatásai révén.

A kis birodalom (1908 óta perszonál-unió áll fenn Dánia és Izland között) lakosainak száma már hovatovább a négy milliót is eléri. A közel-múltban területben is gyarapodott. A versaillesi békeszerződés gondoskodott róla, hogy egy ú. n. népszavazás után Észak-Schleswig egyrésze cca. 4000 km² is növelje az anyaország területét. Ez a területnagyság volt úgy látszik hivatva pótolni azt a gyarmati veszteséget, amelyet Dánia azáltal szenvedett, hogy még a világháború alatt Dán-Nyugatindia 25 millió dollárért eladni kényszerült az Északamerikai Egyesült-Államoknak. Ez a schleswigi dolog azonban eddig nem sok örömet okozott Dániának. A területet megszerették, de a németek barátságát végleg elvesztették. Ezért most viszont a dánok duzzognak olyannyira, hogy ha az ember valakit Dániában né-

metül megszólít, az akkor, ha tud németül, „nix dajos” választ ad és csak az angol vagy francia kérdészkódásra hajlandó válaszolni — s az a legkedvesebb a dologban, minthogy az emberek nagy többsége nem ért angolul vagy franciául, — végül is: ékes német nyelven szól. Dániában tehát nem ajánlatos német nyelven érdeklődni a dolgok iránt.

Kopenhága és Reykjavik a két főváros, ez utóbbi gleccserektől körülveve, 20.000 lakosai és egyetemmel. Kopenhága viszont arról nevezetes, hogy 800.000 lakosából 400.000 biciklin közlekedik; korán reggeltől késő estig külön járdákon csúsznak a modern közlekedés eme kedvencei. A vasutak és hajók egyébként kifogástalanul közlekednek; rendszeren közösen, mert a vonatokat általában minden kis sziget között rátolják a hajókra. Sokszor órákig is eltart, amíg a hajók gyomrából kikerülnek a vasuti szerelvények. Mindez olyan természetes és megszokott kép, mint nálunk egy autóbusz. A már angolos külsejűknél fogva is nagy tekintélynek örvendő vamtisztviselők ezzel szemben zöld gérokkot viselnek. Ők is, akárcsak a rendőrök, mind kedves, jó emberek.

A pályaudvaron mozik vannak, hogy a vasuti csatlakozásokra váró utasok ne unatkozzanak. Két vonat között pár oereért beülhetnek megnézni a világhírűeket és a rendszeren vidám műsor rövidebb filmjeit. Ugyanílyen természetes, kézenfekvő specialitás, hogy a postaszekrényekre (minthogy az ember a postára adandó leveleit a bedobásnál nézi meg utoljára bélyegadógaó automata) vannak felszerelve. Az automata általában igen nagy népszerűségnek örvendek. Minden jobb kereskedő este nyolc óra után (tehát nem hat órakor, amikor mindenki kezd ráérni vásárolni), lehúzott redőnye alá automatakat ál-

lit. Gyümölcstől cigarettáig és vattától szappanig minden közszükségleti cikket éjjel is éppen úgy megkap az ember, mint napközben. Éppen csak hogy automobil és zongorát nem lehet automatából éjjeli vásárolni.

Kopenhága mellett szinte alig van más nevezetes dán város. Még leginkább Frederiksberg (110.000 lakos), továbbá Helsingør és Aarhus az ismertebbek. Az előbbi azért, mert minden külföldi elmegy oda megkeresni Hamlet „szellemét”. Maguk a dánok vannak a legjobban megdöbbenve, amikor a külföldi a leghatározottabban fejtégeti előttük a Hamlet-legenda részleteit. A kastély mindenestre nagyon szép és Hamlet szellem nélkül is látványosság. A másik kis városka Aarhus viszont arról nevezetes, hogy itt van a király nyaralója és itt székel Kopenhágán kívül az ország másik egyeteme. Kopenhága környékén az ismertebb kiránduló- és tengeri fürdőhelyek közül Hellerup, Charlottenlung, Klampenborg és Dragør a leglátogatottabbak.

A Hires Langelinie-mólóval éppen szemben fekszik a Trekroner-sziget kirándulóhely. Egykor fontos erőd volt, de még ma is barátságosan ágyuk néznek farkaszemét a nyílt tengerrel. A kis szigeten mindössze egy szép kávéház van, az ágyuk mellett azonban sehol sem lehet egy fia katonát nem látni. Bárki másképp e mozsarak és ágyucevők között, sőt még le is fényképezheti őket. Középeurópai, dunamenti emberek szinte szokatlan érzés, hogy mindezt szabadon megtehetik. Az ember önkéntelenül is kémleli a szüronyos katonát vagy csendőrt, aki letartóztatja. Dániában milderre azonban nem kerül sor.

Dán katonát különben is alig látni. Még a nyolcszögletes Amalienborg királyi palotái előtt is csak egy-kettő sétál. Fejükön az angol szörme-sisakhoz hasonló csáková, kék-züstuniformis-

A julius huszonötödiki brasovi választásba nem nyugszanak bele

A magyar lakosság nagygyűlése kimondotta, hogy a Semmitőszékhez folyamodik

Brasov. Saját tud. Népes nagygyűlést tartott a Magyar Párt brasovi tagozata a múlt vasárnap, melynek egyetlen tárgya a julius 25-iki községi tanácsválasztás és azzal kapcsolatos törvénytelenések sorozata volt. Az Iparegylet nagyerővel a közönség zsufolóságát megtöltötte. A gyűlést dr. Dehreczy Béla alelnök nyitotta meg. Az alkotmányra utalva hangoztatta, hogy annak értelmében a népi kisebbségeknek a román népi származásuakkal egyenlő polgári jogaik vannak. Tehát a népi kisebbségek mesterséges gyöngítésére, féltételére, megalázására, létfeltételeinek veszélyeztetésére irányuló törekvések az alkotmányt sértik. Tehát az alkotmány védelmében járnak el, mikor a julius 25-iki brasovi községválasztás választásokat vizsgálata alá veszik úgy a törvényesség szempontjából, mint abban a tekintetben, hogy a Magyar Párt vezetői népük jogának a megóvása végett helyes eljárást tanúsítottak-e.

Az elnöki megnyitó után Szele Béla dr. a párttagozat elnöke számolt be a történetekről. Elmondotta, hogy akik a julius 25-iki választások szabálytalanságait végbevittek, most utólag vádlóknak állottak be, s a magyarság vezetőit szeretnék az eseményekért felelőssé tenni. Ezek alaptalan vádak, melyeket vissza kell utasítani. Szele utalt még arra is, hogy a brasovi román-ság egyik vezetője, Voicu Nițescu volt miniszter a magyarságot gúnyolta, amiért „megfutamított” a választásról.

A Brasovi Magyar Párt vezetősége birja népe bizalmát, — mondotta Szele Béla — és ha az erőszak ellen a visszavonuláshoz volt kénytelen folyamodni, azt azért tette, nehogy az erőszak esetleg népünk körében is megfontolatlanságra adhasson alkalmat. Mikor az impériumváltás után, 1926-ban először választottak Brasovban városi tanácsot, 25 tanácsosból 19 volt kisebbségi. A mindenkor kormányt itt mindig kereste a kisebbségekkel az együttműködés lehetőségét, mert letagadhatatlanul nagyobb számban élnek a város területén. Mikor a múlt év őszén először vetődött fel a tanácsválasztás gondolata, Priscu dr. jelenlegi polgármester és Filimon Bogdan liberális főtitkár kapcsolatot kerestek a 70 százalékos kitevő kisebbség vezetőivel, hogy választási paktumot

kössenek. A tárgyalások folyamán a kisebbségek vetették fel a gondolatot, hogy egy általános egységes városi blokkra egyezzenek meg a pártok, mert a liberálisok igényeit túlzottnak látták és nem akarták a többségek részéről nagyobb számot képviselő más pártokat kizárni.

A liberálisok csúnyán kijátszották a kisebbségeket, mert miközben még velük tárgyaltak, közben hátréttel megegyezésre léptek a többi román pártokkal és egy egységes etnikai blokkot állítottak fel. Erre természetesen a kisebbségek is sorompóba léptek és taktikai szempontból külön listán, de az együttműködés gondolatával mentek a választási küzdelembe.

A VALASZTÁSI ELJÁRÁS SZABÁLYTALANSÁGAI.

Dr. Szele Béla aztán részletesen felsorolta, hogy mi történt a választási küzdelem során.

Már a választást megelőzőleg — mondotta — igen sok szabálytalanság és törvénytelenesség történt. A törvényt azt rendeli, hogy 30 nappal a választás előtt le kell zárni a választók névjegyzékét. Ennek ellenére még pár nappal a választás előtt 3000 választót irtak be, nagyrészt olyan maramuresei napszámosokat, akik csak röviddel ezelőtt kerültek alkalmi földmunkára az épülő gyárakhoz, tehát még csak nem is községi tagok. Felvettek asszonyokat, akiknek két elemjük sem volt, noha a törvény szerint csak négy középiskolát végzett nő lehet választó jogosult. Városi hivatalnokok és rendőrök kézbesítették ki a többségi nevű választóknak az igazolványt s számosan 5, sőt 10 igazolványt is kaptak. A propagandának meg nem engedett eszközeit is használták. A törvény intézkedése szerint 24 órával a választás előtt tilos a propaganda, ezen a napon pedig katonazenekar hangjaira, zászlók és jelvények alatt vonultak választani a blokk emberei. Nyitva voltak a kocsmák és folyt az ingyen ital-étel.

A hat választó körületben reggel hat órakor már 2000 magyar választó állott, azonban ezek bejutását megnehezítették. A bizalmi embereket gátolták munkájukban s a jelöltek, akiknek a törvény szabad bejutást biztosít, visszautasították. Puskatussal szorították vissza a szavazókat, egy helyen riasztással a levegőbe is lövöl-

ban. Ugyanilyen uniformist hord maga a király is, aki minden reggel a Kongens Have vadregényes útjain lovagol. Utána galogezzerrel sétál be városi palotájához, miközben vidám iskolásgyermekek és a biciklisták ezrei rajzanak körülötte. Mindenki szereti; igazi népszerű, demokrata király. Ő is, mint minden beennszült, csaknem napoként felkeresi a királyi palotával szomszédos sétatereteket, a vitorlás kikötőt, a híres kis Pavilont, amelynek tőzszomszédságában ott ül egy nagy kavicson, talán az egész világnak egyik legszebb és legbájosabb női szobrocskája: a kis tengeri szűz, vagy ahogy a dánok mondják: „Den Lille Havenfrue”.

A király: X. Keresztély, VIII. Frigyes fia. A dán királyok csak Keresztélyek vagy Frigyesek lehetnek. A mostani trónörökös, ha trónra kerül, vagy IX. Frigyes vagy XI. Keresztély lesz. Akár-hogy is hívják, más nevet nem vehet. Ez ősi tradíció Dániában. Azonkívül a királynak lutheránusnak is kell lennie, mert az a dán államvallás.

Folketing — a képviselőház, 149 képviselővel; — Landsting — a felsőház, 76 taggal. A képviselőházban többségben a szociális és radikális pártok ülnek. Ők az irányító, az ifjúsági politikai szervezkedésnek is, mint amilyen pl. a 37.000 tagot számláló „Venstres Ungdom” (baloldali ifjúság). A konzervatív ifjúságok is megvan azért a maga szervezete, közel 25.000 bűszervezett taggal.

A miniszterek túlnyomó többsége munkás vagy földműves. A miniszteri tanácsosok és titkárok ellenben nagyrészt a dán főnemesi osztály tagjai. Még a szociális ügyek miniszteriumának is egy Rewentlow gróf a „Földmegtigter”-je, ez megfelel a „Bevollmächtigter”-nek, a teljhatalmu helyettesnek, a mi viszonyaink szerinti államtitkárnak. Az elnöki osztályfőnököt az „expedició titkárnak” nevezik; a kultuszminiszteriumot

„Undervisnings Ministeriet”-nek. Alig néhány betű az eltérés a német Unterrichtsministerium nevével. Mindenütt kifogástalanul beszélnek németül és angolul. Ujabbán inkább angolul.

Kedves meglepetést okoz egy-egy ilyen dán miniszteriumnak a mindennapi élete. A kultusz- és a hadügyminiszterium pl. egyúgyazon sárga házacskában „székel”. A földszinten öt-hat szobában a hadügyi hivatal, az emeleten ennél alig több szobában a dán kultúra hivatalos központja. És egészen békésen megférnek egymás mellett, illetve alatt és felett. Mint két rokonszármazó ugyanazon fedél alatt. A folyosókon a gaz- és villanymelegítő készülékek engedik sajteni, hogy a csinos titkárnők és gépirónók bizonyára hűségesen gondoskodnak előjáróik meleg teával vagy csokoládéval való állandó ellátásáról. Meghitt családládias milieu. De mindez természetesen és érthető, tekintve, hogy a hivatalos idő déli 12 órakor kezdődik és egyfolytában este hat óráig tart. Az emeletre kopogós falépcsők vezetnek. A lütföldi szinte alig hiszi el, hogy egyszerre két kormányhatóságnak is a rezidenciája a kis házacskó. Kedélyes, egyszerű, közvetlen világ.

Csaknem minden középület előtt áll egy szép szobor. Nem hiába volt Thorwaldsen a híres szobrász dán. A dán szobrászat ma is gyönyörű alkotásokat produkál. Szobraikban van élet és merészség. Egyik legszebb történelmi szobruk: Absolon püspök, Kopenhága város alapítója. Püspök létére ugyancsak megüli a paripáját. Schol sem szereti a sablont és az unalmat. Még a szobrák terén is teljesen eredetiek. A híres kopenhágai Tivoli-park nem Angol-park, de nem is Prater — hanem valóban a dán nép találkozóhelye. Kiállítás, néparéna és művészeti produkciók elmés keveréke. Zajos és színes — és mégsem vurstli: Tivoli.

(Folyt. köv.)

A csunya színesedéstől megóvja fogait az

Odol
F O G P É P

dőztek, az egész vonalon megindult a szidalmak és fenyegetések sorozata, sőt egyhelyen verekedésre is került a sor. Nyolc órakor már sok helyt életveszedelmes kavargások mutatkoztak. Hiába volt minden tiltakozás, tudni sem akartak róla az illetékesek. Sőt a választást vezető bíró azzal utasította el a tiltakozókat, hogy nem áll módjában segíteni a bíróság épületén kívül álló eseményeken. A majálisi menetben felvonuló blokkbeliek erőszakkal kiszorították mindenünne a rendes szavazó polgarokat és rendszertelenül is tódultak az urnák elé, ahol a bent levő blokk bizalmi embereinek vezetésével nagyon sokan többször is leszavaztak.

Ezért látta jónak a párt vezetősége, ha visszahívja az elkeseredett tömegeit, nehogy az erőszak másrésztől is erőszakos visszahatásra ragadtassa a polgarokat. Tehát nem megfutamodás, hanem szükségszerű visszavonulás volt részünkről.

A Magyar Párt a száz Népkozással együtt már két fellebbezést adott be, de mindkettőt alaki okokra hivatkozva a bíróság elutasította. Most újabb beadvánnyal fordulnak a Curtea de Cassatiehoz és bünyvádi feljelentést tesznek ennek a törvénytíprának rendezői ellen.

— Mi építő, alkotó elem vagyunk — fejezte be beszámolóját Szele dr. — mindig a törvényesség útjait járjuk és járjuk és másról is a törvényességet követeljük. Mi nem ellenséges hangulatot akarunk ennek a nyilvánosságra való hozatalával szítani, hanem a megértést akarjuk kikényszeríteni azokból, akik tévedtek. Mi még hiszünk az igazságban és jogainkért élni vagy halni akarunk.

A gyűlés végül is egyhangulag kimondotta, hogy helyeslőleg tudomásul veszi a tagozat elnöksége által a brasovi tanácsválasztást megelőzőleg, a választás napján és azután a mai napig tett összes intézkedéseit, azokkal mindenben azonosítja magát és a tagozat elnökével, valamint egész elnökségével szemben bizalmát, háláját és köszönetét nyilvánítja. A gyűlés utasította a pártvezetőséget, hogy a bucaresti Semmitőszék felülvizsgálati kérését adjon be, s hogy bünyvádi feljelentéssel éljen azok ellen, akik a választás eredményét a törvény által tiltott módon befolyásolták. Végül kimondotta még a gyűlés, hogy amíg a tanácsválasztás ügyében a legutolsó törvényes fórum is meg nem hozza a döntését, a beiktatott és ma működő városi tanácsot nem tekintheti Brasov népe akaratából megválasztott s így az igazi népakarat alapján működő vezetőségnek.

(—sz.)

A spanyol nemzeti csapatok Reimsában.

A tenger felől ötvenezer főnyi japán hadsereg kényszerítette ki a partraszállást Sanghainál

A japán hadiflotta pergőtüze elnémitotta a kínai parti ütegeket. — A partraszállott japánok azonnal visszaszorították az északi városrészből a kínaiakat

Sanghaiból jelentik: A japánok hétfőn délelőtt Sanghai és Vusung között 50 ezer katonát szállítottak partra. A csapatok partraszállását a japán hadihajók ágyúinak pergőtüze készítette elő, s az ágyúzásban a japán hajóraj valamennyi egysége résztvett. A kínai hadiflotta kísérletet tette a partraszállás megakadályozására, de minden igyekezete hiábavalónak bizonyult: a japán ágyúk csakhamar elhallgattatták a kínai ütegeket. A kínaiak ugyan azt jelentették, hogy a japán csapatoknak csak egy töredékét sikerült partraszállítani, ez azonban nem felel meg a valóságnak. A „Paris Soir” munkatársa szemtanúja volt a japán csapatok kihajózásának és azt jelentette, hogy a japánok vesztesége alig tesz ki halottakban és sebesültekben összesen száz embert. Az ujonnan érkezett csapatokat már az este folyamán harcba is vetették.

A kínaiak délután a nemzetközi engedményes terület határai mentén támadásba kezdtek és csakhamar előre is vonultak, ekkor azonban megjelentek a japán tartalékcsoportok és a kínaiak kénytelenek voltak a már elfoglalt területeket újra kiüríteni.

Ez alkalommal megtörtént az angol engedményes terület határain az első összeütközés az angol őrség és a Sanghaiban harcoló japán csapatok között. Egy japán osztag, mely visszavonulóban volt, a Huang-Pu folyó egyik hídján át az angol engedményes területre akart bevonulni, de az angol őrség feltartóztatta és lefegyverezte.

ÉSZAK-KINÁBAN IS UJABB JAPAN DIADAL.

Észak-Kinában a japán kvantungi hadsereg kötelékébe tartozó mongol lovas-csapatok Kalgantól keletre megütköztek egy kínai lovas hadosztállal. A támadást a kínaiak kezdték, végül is azonban a japánok túleréjével szemben vissza kellett vonulniuk.

INTELEM AMERIKÁBÓL CSANG-KAI-SEK MENTEGETŐZIK

Newyorkból jelentik: Hull külügyi államtitkár hétfőn este hivatalos nyilatkozatot tett, melyben óva inti Japánt és Kinát a háborútól. — Az amerikai kormány — mondotta — már a távol-keleti bonyodalmak kezdetén felkérte Japánt és Kinát, hogy tartózkodjanak az ellenségeskedéstől. A Kinába vezényelt amerikai csapatok nem a hódítás céljait szolgálják, hanem azért vannak Kinában, hogy biztosítsák az amerikai állampolgárok élet- és vagyonbiztonságát.

Washingtonból jelentik: Csang-Kai-Sek tábornok az Egyesült Államokhoz intézett rádió-

A japánok nagy támadó harcot indítottak Sanghaiban

Észak-Kinában elfoglalták a „nagy fal” legfontosabb hadászati pontját

Sanghaiból jelentik: A japán főparancsnokság elhárítja magáról a felelősséget a Szun áruház bombázásáért. Japán megállapítás szerint a robbanást nem gránát, hanem kínai repülőbomba okozta, melyet négyezer métermagasságból dobtak le.

A sanghai hadszíntéren a japánok kedden nagy offenzívát indítottak. A kínaiak is nagy csapatokat vetettek harcba. A japánok a nankai frontról győzelmet jelentenek. Öt kínai

szózatában sajnálattal emlékezett meg a japán-kínai konfliktus ártatlan külföldi áldozatairól. Ezeket a veszteségeket — ugymond — el lehetett volna kerülni, ha a külföldi hatalmak megtették volna a szükséges óvintézkedéseket és Japán nem használhatta volna hadműveleti támaszpontul az engedményes területet.

AZ ANGOL KORMÁNY KÁRTÉRITÉS KÖVETEL JAPANTÓL

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnök szabadságát megszakítva, szerdára értekezletre hívta össze a nemzetvédelmi tárca miniszterét és a három vezérkari főnököt. A tanácskozáson résztvesz Eden külügyminiszter is. Ezen a tanácskozáson azokkal a teendővel foglalkoznak majd, amelyeket a Sanghai semlegesítésére vonatkozó angol javaslatok Japán részről történt visszautasítása hárt a kormányra. Az angol kormány teljes összegű kártérítést követel Japántól.

A vidéki tagozatok előkészületei a magyarpárti országos nagygyűlésre

Szakosztályi kiküldöttek a gyergyójarási tagozatból
Tisztuiítás a kisküküllői tagozatban

Gheorgheni. Sajtó tud. Vasárnap délutánra ülésre hívta össze dr. Gaál Alajos orvos, az Országos Magyar Párt gyergyójarási tagozatának intézőbizottságát. Az értekezleten az intézőbizottsági tagok majdnem teljes számmal megjelentek. A tárgysorozaton folyó ügyek szerepeltek, de szöbakerültek az anyakönyvvezetők által önkényesen végbevitt névváltoztatások és vallásmódosító bejegyzések is, valamint több közérdekű sérelem. Ezeknek a nagygyűlés szakosztályai előtti feltárását az intézőbizottság elhatározta. Együttal kiküldötte a közművelődési szakosztályban való részvételre Sipos Sándor lazareai plébános-esperes-tanfelügyelőt, a kisebbségi szakosztályba dr. Gaál Alajos elnököt, a gazdasági szakosztályba dr. László Dezső v. képviselő ügyvédet. Bejelentette az elnök, hogy a városi tanács tagjai választására a határnapot október hó 25-ikére kitűzték. Kéri a városi szavazó polgárokat a tizes-megbizottak útján is, hogy szavazási igazolványukat egytől-egyik vegyék ki és szavazatukkal támogassák azt a listát, mely a város érdekeit legjobban szíven viseli.

Az értekezlet keretében felszólalt vendégként Ujlaki János zabolai plébános, az ismert pápköltő is. Ismertette Treiscaune megye magyarságának egyes életkérdésekben kialakult eljárásai módjait és gyakorlati eredményü összefoglalását. Kérte az értekezlet tagjait, hogy a székely vidéki nagygyűlésen minél számcsabban vegyenek részt és így igazolják azt, hogy a székely magyar földművelőosztály igenis egyedüli szervezete, az Országos Magyar Párt mellett áll és annak egységét hangzatos jelszavakkal, alakulatokkal, izégetésekkel megbontani nem lehet. Beszött a becsületes, vallási- és politikai közszellem kialakításáról, melynek eszköze a jópéldán kívül a becsületes, keresztény magyar sajtó.

Felszólaltak az ülésen László Ignác főesperes, aki bejelentette, hogy aug. 30-ikára összehívta a községi iskolatanácsokat és a lelkipásztorokat abból a célból, hogy a küszöbön

álló iskolai beiratásokkal kapcsolatosan észlelhető kilengéseket egyöntetű eljárással igyekezzenek megszüntetni. Hasonló kérdésben beszött Sipos Sándor esperes-tanfelügyelő is. Az értekezletet dr. Gaál Alajos lelkes, buzdító beszéddel zárta be. Felkérte az intézőbizottság tait, hogy a magyarpárti nagygyűlésen minél többen vegyenek részt.

(Diciosanmartin. Saját tud.) Az itteni megyei magyarpárti tagozat közgyűléséről tegnapi számunkban már tudósítást hoztunk. Ennek kiegészítésül meg közöljük, hogy a tisztújítás eredménye a következő. Egyhangú lelkesedéssel ismét elnökké kiáltottak ki Pekry Geza földbírtokost. Alelnökök lettek: Fejer Pal ref. esperes, Gvido Béla unit. esperes, Miklos Sandor dombóki kispáza, Solymosi Istvan erzebetsvárosi cipész mester. Főtákar: dr. Vajda Béla diciosanmartini ügyvéd. Ügyész: dr. Ban Andor bonyhai ügyvéd. Pénztáros: Gyulai K. Jozsef nyu. kórházi orv. Jjegyzők: Matyus Gergely unit. lelkes, Szanto Ferenc Pal m. tisztviselő. Előnök: László Janos székelyi birtokos és Debreczeni hederfaji birtokos. A 32 tagú intézőbizottságba a kipróbált régi tagok köze nyolc új tag választott 30 éven aluli fiatal emberek sorából. Így biztosítottak több helyet az intézőbizottságban a megyei magyar hitabság részére. Az intézőbizottságban is, éppen, mint a tisztakarban, a párt minden vidéke és minden foglalkozási ág képviselője helyet kapott.

Az országos nagygyűlésre a következő nyolc tag választott Gyurfas Elemér szenátoron és Pekry Geza elnökön kívül, akik az országos nagygyűlésnek hivatalból tagjai: dr. Barabás Béla, gróf Bethlen Adám, gróf Béli Gergely, Csulak Sámuel, Gvido Béla, gr. Haller István, Szathmáry Gyula és dr. Vajda Béla.

A választások végbevitelét után Biró Sándor diciosanmartini református lelkes üdvözölte a gyűlés nevében a megválasztott új vezetőséget, Miklos Sándor dombóki kispáza pedig köszönetet mondott ismételt alelnökké választásáért a közgyűlésnek, köszönetet mondva egyben Pekry Geza elnöknek és dr. Vajda Béla főtákarának a párt érdekében végzett munkájáért.

Kühne't-Leddihn Erik

Jezsuiták Nyárspolgárok Bolsevikik

Az apokaliptikus orosz titok,
az ellene küzdő misztikus
front grandiózus regénye.

Ara 120 lei és portó

Kapható: könyvosztályunknál.

A jégvilág megőrzi a tudományos kutatás áldozatainak emlékét

Megtalálták egy békebeli sarki expedíció maradványait

Oslóból jelentik: Tromsóból érkező jelentések szerint a Spitzbergákban levő Dove-öbölben járó hajósok elhagyott sátorra bukkantak, amelyben távcsöveket, csónakmaradványokat, hálósákokat, evezőket, alumínium főzőedényeket és lőszert találtak. Feljegyzések, vagy emberi testmaradványok a legmondosabb kutatásra sem kerültek elő.

Mínt hogy a talált felszerelési tárgyak egy

is felfedeztek. A sarkvidéki halászoknak már bizonyos gyakorlatuk van az eltűnt expedíciók nyomainak felkutatásában s ezért a norvég halászok is tovább kutattak a sátor körül, mert alaposabb vizsgálódás után úgy látták, hogy tudományos expedíció maradványairól lehet szó ezuttal is.

A norvég halászok nem is csalódtak. A sátorban és környékén találtak még két távcsövet,

része a rajtuk levő jelzések tanúsága szerint német eredetű, azt hiszik, hogy

Schröder-Strantz német főhadnagy 1912-ben nyomtalanul eltűnt sarkvidéki expedíciójának első maradványaira bukkantak.

Hoel norvég tudós, a híres szaktekintély, aki annakidején a Lerner vezetés alatt álló német segélyexpedíció tanácsadója volt, nem tartja kizártnak, hogy a talált tárgyak nem Schröder-Strantz expedíciójának, hanem a Lerner-féle kutató társaság felszerelésének maradványai. Lernerék éppúgy szerencsétlenül jártak és nyomtalanul eltűntek, mint Schröder-Strantzék, akiknek megmentésére indultak.

Eddig szól az oslói tudósítás. Berlini jelentés viszont megerősíti azt a hírt, hogy a 25 év előtt eltűnt Schröder-Strantz expedíció maradványait őrizte meg s adta vissza az utódoknak a sarki jégvilág.

Megtalálják a Schröder-Strantz expedíció nyomait

A 25 év előtt eltűnt sarki expedíció maradványait egy norvég halásznak a fia fedezte fel. A Spitzbergák környékét negyedszázad előtt még jól felszerelt társaságoknak is sokkal ne-

hezebb volt megközelíteni, mint ma a sarki-tengerek viharvert hajósának.

A norvég halászhajó a Spitzbergákon a Dove Bay keleti oldalán kötött ki és a jeges-tenger partjának közelében régi tábor maradványaira bukkantak s egy épségben maradt sátor

öt gypjuval bélelt olajos kabátot, egy evezőt, azonkívül egy vitorlavászon csónak és egy másik sátor darabjait, amiken német cégjelzés volt.

A norvég halászok természetesen jelentést tettek Oslóban is a leletekről, amelyek nagy feltűnést keltettek tudományos körökben s most norvég expedíciót szerveznek a huszonöt év

előtt eltűnt német expedíció titkának kikutatására.

Mert most már bizonyosra veszik tudományos körökben is, hogy Schröder-Strantz expedíció maradványait találták meg. Főleg az öt kabát szől emellett, mivel az expedíció tagjai is öten voltak és 1912 őszén tűntek el azon a vidéken. S mivel a norvég halászok német eredetű municiót és kötszereket, valamint egy orvosságos ládika maradványait is megtalálták, igyekeztek feljegyzéseket is felkutatni, de ez nem járt eredménnyel.

A német expedíció tragikus útja

A Schröder-Strantz expedíció 1912 őszén indult el azzal a céllal, hogy óceánográfiai, hydrográfiai, zoológiai és meteorológiai kutatásokat végezzen a Svalbard-területen. Az expedíció vezetője Schröder-Strantz Herbert főhad-

nagy (született 1884-ben) volt, társai pedig német tudósok voltak. Az öt sarkutazó hajója befagyott, úgy, hogy el kellett hagyniok.

Azután, hogy a hajót elhagyták, tábor vertek, majd egy uszó jégtáblára szálltak, hogy a jég mozgását, illetve a sarki tenger áramlásának irányát tanulmányozzák.

Valószínű, hogy a jégréteg vékony volt s elmerültek a jegestengerben, mert a jól felszerelt expedíció eltűnése másképp aligha történetelt.

A Schröder-Strantz expedíciónak volt egy másik csoportja is, amely 14 német és öt norvég kutatóból állt. Ők is tragikus véget értek. A hajójuk befagyott s át kellett telelniök a sarkvidéken. Az expedíció tagjai szétszóródtak a jégmezőkön.

A hajó kapitánya egyedül vágott keresztül az egész Spitzbergán,

és halálosan kimerülve érkezett Longyearbiembe, ahol mind a két lábát le kellett amputálni.

A szerencsétlenül járt sarkutazók megmentésére kiküldött német mentőexpedíció néhány embert meg tudott menteni, de Schröder-Strantz és tudós társai odavesztek.

Megtalált nyomaik alapján most új expedíciót szerveznek, hogy kikutassák eltűnésük okát.

ISKOLÁINK

Felvétel az odorhei római katolikus főgimnáziumba

A beiratások az 1937-38. iskolai évre a nyilvánossági joggal működő odorheui római katolikus főgimnáziumba augusztus hó 25-től szeptember hó 7-ig tartanak. A felvétel iránti kérelmet a vizsgatitkárság iródn mindenki kaphat. A kérelemre 8+1 lei bélyeg szükséges.

A javító vizsgák szeptember 1. és 4. között lesznek.

A felvételi vizsgák: az I. osztályba szeptember 2-án, az V. osztályba szeptember 6-án kezdődnek. A vizsgadíj az I. osztályban 100 lei, az V. osztályban 200 lei.

Az I. osztályos felvételi vizsgára bocsátás iránti kérelemhez csatolni kell: 1. születési-anyakönyvi kivonat, 2. a keresztlevelet, 3. az újraelöltési bizonyítványt, 4. az állampolgársági bizonyítvány hitelesített másolatát, 5. az elemi iskolai bizonyítványt, amelyet a felekezeti iskolából jövő tanulóknak a revisorattal is láttamoztatniok kell, 6. az idegen hangzású nevű tanulóknak bizonyítványt a hatóságtól (közjegyzőtől, vagy a községi előjáróságtól) arról, hogy magyar anyanyelvűek.

Az I. osztályos felvételi vizsga tárgyai: a román, magyar nyelv és számítás, a IV. osztály anyagából.

A fizetendő iskolai díjak: beirási díj 510 lei. Az I. osztályban a tandíj 1000 lei, az iskolafenntartói díj szintén 1000 lei; a II-VIII. osztályokban a tandíj 1000 lei, az iskolafenntartói díj 2490 lei. Jó előmenetelű, jó magaviseletű és szegény tanulók kedvezményt is kaphatnak, ha ezért az igazgatósághoz intézett és elfogadhatóan megokolt kérelmükben folyamodnak. E kérelem iskolai értesítőjüket és hatósági szegénységi bizonyítványukat is mellékelniök kell és a kérelmet a beiratkozáskor vagy legkésőbb szeptember 30-ig be kell adniok. A fiúnevelő intézetben a beirási, orvosi és fűrdődíj 250 lei egész évre, ellátási díj havi 650 lei. A bennlakó tanulóknak szeptember hó 7-ig estig kell bevonulniok az internátusba.

Az iskolai év ünnepélyes megnyitása szeptember hó 8-án lesz. A tanítás szeptember 9-én a diákmise után reggel 8 órakor kezdődik.

Az őszi érettségi vizsgára jelentkezők kötelesek kérelmeiket legkésőbb augusztus hó 31-ig benyújtani az intézet igazgatóságához.

Az új iskolai év megkezdése az alba-iuliai római katolikus Mailáth főgimnáziumban. Az 1937-38. tanévre a beiratások augusztus 25-től szeptember 7-ig tartanak. A javítóvizsgálatok szeptember 1-4. közt lesznek. A felvételi vizsgálatok az I. osztályba szeptember 2-án és az V. osztályba szeptember 6-án kezdődnek. Az előbbi vizsga díja 100 lei, az utóbbi 200 lei. Az internátusba szeptember 7-ig kell bevonulniok a fiúnevelőintézet bennlakó tanulóknak, mert szeptember 8-án lesz a Veni Sancte és az iskolai év hivatalos megnyitása, szeptember 9-én pedig a rendezés tanítás megkezdődik. Tájékoztatót és részletes felvilágosítást készséggel küld a római katolikus Mailáth főgimnázium igazgatósága. Alba-Iulia 2.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye
Oradea, Strada Regele Carol II. 5
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hétoldala: Egész évre 500, fél évre 250, negyedévre 120, egy hónapra 30 Ft.
 Magyarországon: Egész évre 50 Ft, fél évre 25 Ft, negyedévre 12 Ft.
 Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
 Ciuji szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Ciuji, Piata Unirii 13.

Csapatokat sem őrnök meg se admok vissza-
 Csak a választásbányák magánlevelekre válaszolnak.

Időjárás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Északi szél, egyes helyeken eső, zivatar, a hőmérséklet emelkedik.

Zürichi zárlat. Párizs 16.34 egyenlő, London 21.71 fél, Newyork 435 háromnegyed, Brüsszel 73.33 háromnegyed, Milánó 22.92 fél, Amsterdam 240.25, Berlin 175.65, Bécs — schilling 80.85, Prága 15.18, Varsó 82.30, Belgrád 10, Bucuresti 325.

HÁZAKAT DÖNTÖTT ROMBA A FELHŐSZAKADÁS. Miskolcra jelentik: Hétfőn délután kétórás felhőszakadás pusztított Miskolcon és környékén. A közeli hegyekből a városba zuduló vízfolyások elöntötték a mélyebbterületek helyeket, köztük az Erzsébet-kórház alagsorát. A Sajtó-mén-tő több felül elöntött és számos házat romba-döntött a víz. Azonkívül az áradás a vasútiül-tést is álmosta és a táviró és telefonvezetéseket is tönkretette. Miskolc környékén ez már a har-madik ilyen. Anyu ciami csapás ebben az évben.

Óriási zivatar Oradeán. Hétfő délután hirtelen kerekedett zivatar vonult át Oradea felett. Az eső olyan erővel zuhogott, hogy a város egyes utcáin teljesen lehetlenné vált a közlekedés. A zivatar elvonulása után sok pincéből a túzoltok szivattyúzták ki a vizet.

FŐSPERESI BEIKTATÁS DICIOSAN-MARTINBAN. Megemlékeztünk arról, hogy a „kükküllői” kerületben osztatlan örömet és meg-elegedést keltett *Bence István* esperes, dicio-sanmartini plébánosnak főesperessé való kine-vezése. A közszereplésnek örvendő új főesperes ünnepélyes beiktatása 20-én, vasárnap lesz a diciosanmartini plébániatemplomban. A fő-papi szentmise után, amelyet *dr. Kásonyi Ala-jos* preláus-kanonok fog tartani, ünnepi köz-ebéd lesz a papság, az előkelőség és a hívek részvételével a helybeli kulturház nagytermé-ben.

Ötödikeszer törtek be a tusnad-fürdői görög-keleti templomba. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Többibben hírt adtunk arról, hogy ismeretlen tet-tések feltörték a tusnad-fürdői görögkeleti kápol-nát és onnan elsőízben mintegy kétezer lei kész-pénzt, másodízben kegyeseket, majd ismét per-selypénzt loptak el. Nem kevesebb, mint ötezör-vertetű csattos bibliát vittek el. Lascu főügyész külön utasította a nyomozó hatóságokat a legkö-vültebb részletekben a nyomozásra és szé-rtyennek minősíti, hogy mintegy a nyomozó köze-gék orra előtt sorozatosan rabolhatják ki, nagy fűrdővendéglétszámmal rendelkező nyaralóhely templomát.

Késéléssel megzavart cigánylakodalom. Sä-cueni. Saját tudósítónktól: A Säcuenihez csatolt egykori Cadea Mica kisközségben nagy lakodal-mat tartottak tegnap az ottani cigánytelep la-mkól. Közel háromszázan vettek részt Rostás Varga Károly lakodalman, melyet estefelé véres esemény zavart meg. Varga Lajos 12 éves ci-gánygyermeket cigarettáért küldötte apja a kö-zségbe. A gyermek visszajövet összetalál-kozott egy fiatal falurosszával, a 15 éves Bóné-lmrével, aki cigarettát kért tőle. A fiu megta-lmadta a kérelmet és ezen annyira összeszóla-goztak, hogy Bóné kést rántott elő és teljes erő-vel a cigányfiu bal halántéka szurta. Az élet-veszélyesen sérült és rengeteg vért vesztett fiut azonnal orvoshoz vitték, aki a súlyos és mély sebet bekötözte. A fiu élet-halál közt lebeg, de a lakodalmat mindezek dacára tovább foly-tatták.

Építőiparosok értekezlete. Az oradeai Építő-iparosok Szövetsége felkéri a bádagos és vízve-zékszerelő szindikátus tagjait, hogy f. hó 25-én, szerda este 7 órakor a Munkakamara földszin-i nagytermében megtartandó taggyűlésen okvetlen megjelenni sziveskedjenek. Elnökség.

ELLOPTÁK AZ ANGOL HADIREPÜLŐK LEGUJABB ÉPÍTÉSI TERVEIT. Londonból jelentik: A Scotland Yardot izgalmas ipari kémkedés ügye foglalkoztatja. A lapok érdekesítő beállításban közlik, hogy nemzet-közi kémek ellopták Bemberton Billing mér-nök laboratóriumából két repülőmotor kons-trukciós terveit. Ezek az új gépek lettek volna hivatalva forradalomba hozni az angol hadire-pülő ipart és jelentős eltolódást véghez vinni az európai légi fegyverkezés terén.

Országos Czárán Gyula emlékünnepelel Mone-asan. Vasárnap a Kárpát Egyesület rendezésé-ben Czárán Gyula természetjáró apostol 90 éves születésének évfordulója alkalmából rendezett or-szágos turista ünnepély és találkozó zajlott le. Az ünnepély tábori misével kezdődött. Utána az ott megjelent nagyszámu turisták a Moneasa fürdőtelep temetőjében nyugvó Czárán Gyula sir-emlékéhez zárandokoltak el, ahol az egyes tu-rista egyesületek és sportklubok helyezték el ko-szoruikat. Délben 250 terítékes közebeid volt.

EGYHÁZMEGYEI ZARÁNDOKUT RAD-NÁRA. Az oradeai és satumarei egyházme-gye katolikus hívei szeptember hó 19-én, *Fiedler István* megyéspüspök vezetésével egyházmegei zárandoklatot rendeznek kü-lönvonatokon *Mária-Radnára*. Minden egy-házközségből százával jelentkeznek a *Mária-tiszteelő katolikusok*, hogy a *Boldogságos Szűz Máriának* tartozó hálójukat és kegyelmeiket lerójják. Már is több ezer ember jelentette a za-rándoklaton való részvételét. A különvonat me-netdíja *Radnára és vissza a következő: Satu-mare 160 lei, Ghilvaci 150, Carei 140, Valea lui Mihai 130, Säcueni 120, Oradea 100, Cefa 90, Salonta 80 lei.* Jelentkezni lehet a plébánta-hivatalokban és a templomok sekrestyéjé-ben. *Satumaréről szeptember 18-án indul a különvonat, míg Oradeáról 19-én a kora haj-nali órákban.* Ugy az oradeai, mint a satu-marei különvonat még 19-én éjjel vissza-érkezik indulási helyére, hogy a rákövetkező hétfőn mindenki munkába állhasson. Tekin-tettel az utazás rendkívüli kedvezményeire, vegyenek részt minél többen az első egyház-megei zárandoklaton! Jelentkezési határidő szeptember hó 1.

Ismeretlen virágot fedeztek fel Indiában, amely megöli a moszkítókat. Delhiből jelentik: Az indiai kormány közegészségügyi hivatalának delhii kutatóállomása eddig ismeretlen virágot fedezett fel, amelyről India legremesebb ellensé-geinek, a mocsárláznak leküzdését remélik. A vi-rág megöli a mocsárláz csiráit terjesztő moszki-tókat, amelyek főként a vízzel borított rizsfölde-den tenyésznek. A virág rizsföldeken s diszlik anélkül, hogy a termésben kárt tenna. Indiában az egész művelés alatt álló terület 260 millió acre, amelynek egyharmadán nyolevanmillió acre rizst termelnek.

Ujdonság!

Dr. Scheffler János:

A SZERZETESI ÉLET KATEKIZMUSA

Rövid és könnyen érthető vezérkönyv a szerzetesjelöltek és újoncok, a fogal-mások, a szerzetes-előjárók és lelkive-zetők számára mindarról, amit a szer-zetesi élet egészéről tudniuk kell.
 Az Egyházi Törvénykönyv összes szer-zetesi kánonait és a legújabb rendelete-ket is feldolgozza a szerző. Biztos utmu-tatást és irányítást ad a szerzetesi élet minden kérdésében: jogi, erkölcsi, aszké-tikus és kormányzati szempontból. Esetlen ilyen mű magyar nyelven. Be-tűrendes tárgymutatója könnyen eligazít használatában.

Ára: 140 Lei és portó.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

Egyházi kinevezés. Timișoara. Saját tud. Pacha Ágoston dr. megyéspüspök Tribus Károly Tirol községplébánost az oravitai kerület esperesévé nevezte ki.

Kigyulladt ravatalán a halott. Timișoara. Saját tudósítónktól. A negyedik kerületi temető halottasházában vasárnap délután ravatalozták fel Rettenbacher Amália hetvenhatéves özvegy-asszonyt. Az elhunyt hozzátartozói a ravatalon lévő gyertyákat meggyújtották, majd a halottasház ajtaját becsukva, elmentek széjjelnezni a temetőben; megfelelő sírhelyet keresni. Amikor visszatértek, fáradtan ültek le a halottasház előtti padra, de egyszerre különös égés-szagra lettek figyelmesek. Benéztek a halottasházba és ijedten látták, hogy a ravatal kigyulladt. A nagy hőségben az egyik gyertya meggyújtotta, majd le is fordult a ravatalra és felgyújtotta. Elégett a szemfedő, majd lángra lobbant a ha-lott haja és a fejpárnája is eléget. Sőt a halott nő arca is égett már. A családtagok kiáltásaira megjelent embereivel a temetőőr s a tűzet el-oltotta. Jelentést adtak a rendőrségnek, amely az eset részleteiről jegyzőkönyvet vett fel.

BECSAPOTT A VILLAM EGY TEMPLEMBA ÉS SZENTBESZED KÖZBEN AGYONSÚ-TOTTA A REFORMATUS LEKESZT. Zalau-ról jelentik: *Borzalmas szerencsétlenség tör-tént vasárnap délelőtt a salajmegyei cehui református templomban.* Vasárnap dél-előtt a vadul tomboló viharban is zsufozásig megtöltötték a hívők a templomot, s figyelem-mel hallgatták *Vánca salajcehuiu* lelkész be-szédét. Hirtelen vakító fény villant fel, amely pillanatokra megvakította a hívőket, nyomában fűlsikettő csattanás következett: a villám be-lecsapott a templomba. Akik nem vésztek el eszméletüket, látták, hogy a szerencsétlen lel-kész elvágódik a szószéken. A hívők közül a villámcsapás pillanatában többen elkémbültak és eszméletlenül rogytak a padra. Leírhatatlan ré-mület keletkezett, az emberek egymást faposva, menekültek a kijárat felé. Időközben valaki or-vosért futott. Csakhamar vissza is lért egy or-vossal, aki már az első pillanatban megállapí-totta, hogy a villám halálra sújtotta a szeren-csétlen lelkészt. A villám a harangozó fiát, aki a szószékhez közeli padok egyikében ült, kezén és lábán súlyosan összeégette. A hivatalos tel-jesítés közben meghalt lelkész holttestét Salaj-ehleulba szállították és ott fogják örök nyuga-lomra helyezni. Halála hívei körében általános megdöbbenést és gyászt keltett.

Temetés Oradeán. Özv. Bunyó Mária 54 éves korában meghalt. Temetése 24-én délután 3 órakor volt Rontáu községben. („Caritas.”)

A régi Róma kiállítás. Az olasz fő-városban szept. 23-án megnyíló római császarkori történelmi kiállításon kiállításra kerül a régi Róma 170 szobrának nagy gipszmásolata, ezen-kívül 16.700 plakett, galvanoplasztikai szobormáso-lat, fegyver, szerszám, pénz, érem, továbbá több mint ezer fénykép a világon elszórtan található római szobrokról. A kiállítás az Augustus csá-zár korától Nagy Konstantinig terjedő időszak emlékeit öleli fel.

* **Felvétel a minorita rendbe.** A Konventuális Minorita Rendtartomány tagjai közé felvételt nyerhetnek vallásos életű, jó tehetségű és kifo-gastalan magaviseletű ifjak, akik a szerzetes-papi életre hivatást éreznek magukban. Akik már va-lamilyen más szerzetben voltak, azok felvételt nem nyerhetnek. (Can. 542, n. 1.) A kérvényhez melléklendők: 1. Keresztlevél és bérmlási bizo-nyítvány. 2. Erkölcsi bizonyítvány a plébánostól vagy a vallásnartól. 3. Orvosi bizonyítvány. 4. Gimn. VIII. oszt. bizonyítvány. 5. „Nyilatkozat” a szülőktől arról, hogy kiskoru fiuk szerzetbe lé-péért megengedik és tőle anyagi segélyezést nem várnak. A kérvények a Minorita Tartományfő-nökséghez (Arad, Minorita Rendház) küldendők. A tehetségesebb ifjakat a minoriták Rómába küldik egyetemre. Segédtestvéreik felvétetnek kato-nai szolgálatukat kitöltött, vallásos nevelésű, egészséges fiuk, akik hivatást éreznek arra, hogy a papoknak segítőrsai legyenek a templomi szolgálatban és a házi és gazdasági munkában.

* **Erdélyes, vérmes, kövér emberek** igyanak reggelként felkeléskor egy pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvizet, mert ez rendszeres gyomor- és bélműködést biztosít, lényegesen előmozdítja az emésztést és az anyagcserét s a vérkeringést az egész szervezetben megélel. Az orvosok ajánlják.

Halálozás. Timisoarán elhunyt Meininger Péter nyugalmazott miniszteri tanácsos, az államépítészeti hivatal volt igazgatója, hetvenhét éves korában. Annakidején Pécsen, majd Sibiu s végül Timisoarán működött.

Áthelyezték a satumarei pénzügyigazgatót. Saját tud. A pénzügyminiszter dr. Cadariu Emil pénzügyigazgatót, a kiserelési pénzügyigazgatóság vezetőjét szeptember 1-től szolgálati érdekből Campulung-Moldoveiba helyezte át. Helyébe az ottani pénzügyigazgatót nevezték ki.

Kutba ölte magát a vasuti ör. Timisoara. Saját tudósítónktól. Sabau Pál negyvenhat éves vasuti ör Lenaheim községben teljesített szolgálatot. Csekély fizetéséből soktagu családját — feleségét és öt gyermekét — nem tudta kellőképp eltartani s emiatt bánatában vasárnap az órház udvarán lévő kutba ölte magát. Hétfőn délelőtt akadt rá legidősebb — tizennégy éves — leánya. Ruhája zsebében papírlapot találtak, melyben közli öngyilkossága okait.

ZARÁNDOKOK HAJÓKATASZTRÓFÁJA. Alexandriából jelentik: Az alexandriai kikötő közelében felborult egy kétárbocos vitorlás 68 zárandokkal, akik az Amagi-szigeten lévő mohamedán szent sírhoz akartak menni. Az utasok közül mindössze négyen menekültek meg. Eddig harminc holttestet emeltek ki a tengerből.

* **Gyomorbántalmaknál emésztési zavaroknál** s számos más esetben is „Bulbrich-só” komolyabb bajok fellépését akadályozza meg. Hasgörcs, gyomorfájás, a fájdalom jelentkezésénél többször fél teáskanál „Bulbrich-só”-t vegyünk be.

Arany és aranytartalmu gyógyszerek a tüdővész ellen. Berlinből jelentik: A német orvosok tüdővész-elleni értekezlete arra a megállapításra jutott, hogy az arany és aranytartalmu gyógyszerek jelentősége igen nagy, különösen ha tuberkulinnal válogatva használják azokat. Különleges kísérletek arra az eredményre vezettek, hogy az aranyszemcskéket a szervezet nem dolgozza fel, azok tisztán juttat a tüdőbe s a gümőkben saját gyógyhatást fejtenek ki. A kísérleteket tovább folytatják.

Letartóztattak egy vasutast és egy detektívét az ötvenezer leies vasuti lopás ügyében. Satu-Mare. Saját tud. Megirtuk, hogy Davidovics Ignác tásnadi kereskedő feljelentést tett a satumarei rendőrségen Braun Mór valea-luimihai kereskedő ellen, akit azzal gyanúsított, hogy a vonaton kilopott táskájából ötvenezer leit. A satumarei rendőrség előállította Groza Gyula vasutast, aki jegyvizsgáló minőségben azon a vonaton teljesített szolgálatot, amelyen Davidovics Careig utazott. A vasutas elmondta, hogy Valea lui Mihai előtt egy papi ruhába öltözött utas figyelmeztette Braunra és azt állította, hogy az öreg kereskedő meglopta utitársát. Ő felelősségre vonta Braunt, aki elutasítólag válaszolt. Később felszállott a vonatra Tutoianu Grigore utazó detektív, akinek Groza jelentést tett tapasztalatairól. A detektív Valea lui Mihaión leszállította Braunt, a rendőrségen megmotozta és megtalálta nála az ötvenezer leit. Tutoianu tovább utazott Oradeára, de meghagyta a rendőrségnek, hogy Braunt kísérik be a satumarei ügyészségre. Visszafelé Tutoianu a károsult után nyomozott. Careiban meghalotta, hogy Davidovics Satu-Maren tartózkodik, mire ő is ide sietett és a rendőrségen letétbe helyezte az 50 ezer leit. A rendőrség azonban a detektívét is őrizetbe vette, mert Braun és Davidovics azt állítják, hogy Grozával együtt vágnézte a lopását és a vasutassal osztozkodni akart a pénzen. Az ügyészség valószínűleg mindkettőjüket szabadon bocsátja és csak Braun ellen indítanak eljárást.

Harmincéves kolbászt találtak ehető állapotban. Newyorkból jelentik: Már a század elején kísérleteztek a húsárunk gipszsel való megóvásával. Ez a konzerváló eljárás, ugylátezik, nem váltotta be teljeseen a hozzáfűzött reményeket, mert időközben feledésbe merült. A napokban azonban egy amerikai városkában megtaláltak egy ilyen gipszben eltett kolbászt, amelyet előlth harminc évvel készítettek és amely teljesen hibátlan és ehető állapotban volt. A példán felbuzdulva, újra próbálkoznai akarnak most a gipszsel való konzerválással. Különösen az ananásznak az eltartását és szállítását akarják ilyen módon megkönnyíteni.

„Mi tárgyaltunk, ők mozgósítottak”

Ha Kína óriási teste megmozdul...

Beszélgetés Kung kínai pénzügyminiszterrel a fenyegető világégeről. — Ha Azsia lágba boru, a lángok átvilágítanak Európába

Bécsből jelentik: Középtermétű, kissé köpcös, ötvenévkörűli férfi lépett be a szobába. Szertartásosan meghajolt s ügyelt rá, hogy ugyanazon pillanatban helyezkedjünk el az egymással szembenálló két klubszékben. Kurta bajuszával, őszülő fekete hajával kerek koponyáján kunsági magyar úr is lehetne. A szeme metszése sem túlságosan ferde, csak a nézése más. Ahogy a szoba egy távoli falára mered, úgy érzem, hogy megnyílik a fal s mögötte északkínai tájék terül el, lankás hegyoldal cipruserdővel, nádastó s mögötte karcsú, sokrétű pagoda, amelynek bronzszélei megvillannak a holdfényben...

Régi nemzetiségek utolsó sarjai a faj fardtságot viselik arcukon. Doktor H. H. Kung, a hadviselő Kína pénzügyminisztere és helyettes miniszterelnöke, aki itt előttem ül, semmiféle degenerációs tünetet nem árul el, pedig a világnak talán legrégebb családjából származik. Ősei már a Krisztus előtti tizennyolcadik században Kína császári trónján ültek, a Shang-dinasztia trónján, amelynek a Mennyei Birodalom első nagyságát köszönhetette. Ezerháromszáz évvel később, amikor már a Csudinasztia lépett a Shangok helyébe, a régi császári család egyik kezei leszármazottja, Kung Tse, akit a rómaiak Konfuciusz néven ismernek, az emberiség egyik legrégebb és legtisztább erkölcsstanának lett a megalapítója. Békét, szeretetet és az egyéni szabadság tiszteletét hirdette Konfuciusz majd ötszáz évvel a kereszténység keletkezése előtt s amikor miniszter lett, a földkerekség legnagyobb nemzete fogadta el ezeket a tanokat. Ma, kétezernégy száz évvel a kínai bölcs halála után, utolsó sarja, aki ismét a birodalom minisztere, ugyanezeket az elveket hirdeti. Csang-Kai-Sek, Kína katonai diktátora, sógorát, doktor Kung-ot vette maga mellé s bízza meg a birodalom pénzügyi újjászervezésével.

— Európai utam is ezzel függ össze — közölte folyékony angolsággal a kínai miniszter. — De most már haza kell utaznom, mert nyilván nem fogjuk a háborút elkerülhetni.

Megkérdeztem doktor Kungot, hogy véleménye szerint miért nem sikerül a megegyezés Japánnal. Egy másodpercre rámnézett, mint aki arról akar meggyőződni, hogy tréfálok-e, azután ismét a fal irányába meredt.

— *Megegyezni,* — mondotta halkán minden szót mérlegelve — *csak olyan tárgyalóféllel lehet, akinél a megegyezés a tárgyalás egyik lehetősége.*

A Japánnal való tárgyalások során azonban bebizonyosodott, hogy ellenfelünk csupán időnyerés céljából ült le velük a zöld asztalhoz. Mi béketűrésünkben elmentünk a végső határig s visszavontuk északi hadseregünket is. Közben azonban újabb japán hadtestek szálltak partra s rajtaütésszerűen benyomultak Észak-Kínába. Ugyanaz történt, mint öt évvel ezelőtt Mandzsúriában, majd Jehol-tartományban. *Mi tárgyaltunk, ők mozgósítottak.*

— A japánok azonban azt állítják, — vettem közbe —, hogy Kína már évek óta készül a háborúra.

— Csak annyira, mint minden más ország — felelte a miniszter.

Kína okult a multakon s modern nemzeti hadsereget szervezett meg, hogy megvédhesse határait. A japán támadás éppen azért történt most, mert egy-két évvel később a teljesen felfegyverzett birodalom játszva verne vissza minden külső támadást.

— Hiszi-e, Kegyelmes Uram, hogy Kína már most a siker reményével veheti fel a harcot Japánnal szemben?

A Shang-dinasztia utolsó sarjának arcán valami réveteg derű villant meg. Doktor Kung sápadt homloka mögött négyezer év történelme sorakozott fel.

— *Kínát már sokszor támadták meg, többször le is győzték* — mondotta vontatottan. — *De Kínát végleg legyőzni nem lehet. A birodalom oly nagy és súlyos, mint amilyen nagy és súlyos az ázsiai kontinens. Ahogy Ázsiát nem törölheti le senki a földgömből, úgy nem semmisítheti meg a kínai nemzetet, az emberiség több mint egyötödét.*

Azok az idők, amikor Kína szabad prédája volt a mindenkori hódítóknak, elmúltak. A birodalom ma egységesebb, mint valaha. Mi békés nép vagyunk s területi expanzióra nem gondolunk. Ha egyszer azonban Kína óriási teste megmozdul, szétmorzsolja ellenségeit. Ha arra kerül a sor, négyszáz millió kínai kezdi meg az élet-halál harcot. Kína pedig nagy, akkora, mint egész Európa. De a hódítóknak végül is el kellene véreznie.

— Átterjedhet-e Excellenciád szerint a háborús konflagráció Európára?

— *Meggyőződésem* — felelte doktor Kung —, *hogy egy kínai-japán háború új korszakot jelent az emberiség történetében. Olyasfélét, mint valamikor a népvándorlás. Ázsia az európai népek őshazája is, s ha lángborul Kína, az ázsiai kontinens törzse, nehéz lesz egy világégerést megakadályozni. A művelt európai országoknak és Amerikának egész erejükkel meg kellene akadályozniuk ennek a tüzvésznek a kitérését. A kínai birodalom égését nem lehet „lokalizálni”. Az európai nemzeteknek nagy és fontos érdekeik fűződnek ahhoz, hogy Kína önálló nemzet maradjon. A mi önrendelkezési jogunk megszűnése az európai és amerikai gazdasági krízist is kiélesítené. Azok a lángoszlopok, amelyek a kínai városok romjaiból szökneek fel, átvilágítanak Európába...*

G. E.

Roosevelt amerikai elnök fia és felesége Salzburgban.

Az orosz politikai bűnperek kulisszatitkai

Miért tesznek beismerő vallomást a vádlottak a szovjet bíróság előtt

Londonból jelentik: Az egyik előkelő angol lap tudósítója nemrégiben hagyta el Oroszországot. Az angol hírlapíró, akinek már többé-nyire nincs szándékában visszatérni a szovjetbe, érdekesítő tudósításban számol be a legújabb orosz terror-hullám kulisszatitkairól. Az alábbiakban ismertetünk néhány kiragadott részletet a hosszú beszámolóiból:

Halálsápadt vádlottak és tanúk

„Néhány hét óta kevesebbet lehet hallani azokról a moszkvai politikai természetű bűnperekről, amelyek hosszú időn keresztül izgalomban tartották az egész világ közvéleményét. Ennek oka nyilván nem az, hogy ezek a bűnperek megszűntek, hanem csupán az, hogy a jelenleg folyó ügyeket a nyilvánosság legtekintélyesebb kizárásával tárgyalják le. Elképzelhető, hogy a terror, amelynek az ilyen zárt kihallgatásokon a vádlottak ki vannak téve. De még azoknak a vádlottaknak a helyzete sem irigylésre méltó, akiket a hatóságok elég megtörtnek tartanak arra, hogy nyilvános tárgyalásra engedjék őket.

Négy szuronyos katona áll mozdulatlanul, mint a szobor. A sötétszínű padok mélyén egy tucat halálsápadt ember ül. Vádlottak, tanúk, szakértők: valamennyijüknek az arckifejezése halálfélelemtől, a jövőtől való szörnyű aggodalomról tanuskodik.

Ez a nyilvános tárgyalások képe. A teremben a bírácson és a politikai rendőrség megbízottain kívül néhány erősen megrostált néző ül, akiket a hatóságok kegye beengedett a tárgyalásra. Az egész helyiségben alig egy-két elfogulatlan, objektíven figyelő arc. Ezek a külföldi lapok tudósítói, akik azonban minden objektívitásuk ellenére is csak nehezen tudnak hű képet adni a tárgyalásról, mert hisz alig ismerik az orosz nyelvet. Látszólag semmi presszió nem érvényesül ebben a teremben. A bíró enunció, a vádlott szenttelen hangon válaszol. Azonban ezek a szenttelen hangon tett válaszok az esetek legnagyobb részében mégis szörnyű önvádakat, kétségbeesett beismeréseket tartalmaznak. Mi az oka annak, hogy ezek a vádlottak, akik akár tagadnak, akár beismernek, végeredményben úgyszólván a halál meszgyéjén állanak, nem ragadják meg ezt az utolsó lehetőséget arra, hogy bátran, félelem nélkül védekezzenek és esetleg meggyőző érvek segítségével még az életüket is megmentésék? Ennek a jelenségnek a magyarázata igen egyszerű.

A Vickers-műveknél történt szabotázs ügyében több angol mérnök állott a bíróság előtt. Ezek a mérnökök nem törtek meg a keresztkérdések súlya alatt. Nem ismertek el elkövetett vagy el nem követett bűnököt. Ön tudatosan és nyugodtan állottak az előtt a bíróság előtt, amelyről köztudomású, hogy ítéleteinek jelentős része halálbüntetésről szól. Ezeket az angol férfiakat nyugodtá tette az a tudat, hogy mögöttük egy világbirodalom áll védelmezőleg. Az orosz vádlottakat viszont nem nyugtathatja meg ez a tudat. Ők teljes mértékben ki vannak téve annak az orosz bűnügyi eljárásnak, mely teljesen egyedülálló a maga nemében.

Oroszországban ugyanis nincs elválasztva egymástól a rendőrség és a bíróság hatásköre.

A rendőrség végzi a nyomozást, kihallgatásokat eszközöl, tanukat idéz meg, majd ha az ügy már előrehaladottabb stádiumba kerül, megfelelő jelentést tesz a bíróságnál, amely ennek következtében megkezdi az ügy tárgyalá-

sát. Ez az a pont, amelyen a nyugateurópai államok jogrendszerében a rendőrség szerepe véget ér.

Szovjet-Oroszországban azonban a helyzet más. A vádlott a pör teljes folyamata alatt a rendőrség hatalmában van. A tárgyalásokra a rendőrségi börtönökből vezetik elő, a tárgyalás befejezése után oda kísérik vissza és ha a bíróság ítéletét meghozta, a rendőrség titkos börtöneiben tűnik el hosszabb vagy rövidebb

Szörnyű kínvallatások

Ezidőszerint főleg a szellemi terrort alkalmazták az oroszok. A fizikai terror legutóbb már csak egy bűnpérenél érvényesült: *Twardowszky*nak, a német követtség tanácsosának meggyilkolása alkalmával. A múltban azonban igen sok esetben alkalmazták az orosz hatóságok a fizikai megfélemlítés eszközeit is. Néhány szovjet orosz állampolgár mesélt történetekben és halálrémülvé 1928 és 1932 közötti élményeiről. Ezekben az években kötelezővé tették a nemesfémeknek, az ékszereknek és a valutának a beszolgáltatását.

Azokat, akiknél be nem szolgáltatott értékeket sejtettek, a legszörnyűbb kínvallatásoknak tették ki.

Azonban természetesen a cseka börtöneiben sem csupa szörnyű esemény játszódott le ezekben az időkben. Az egyik vádlottat például beköltözött szemmel hosszú időn keresztül vezették különböző folyosókon át, miközben a halálfélelemtől a veríték csurgott a homlokán... egy elsőrangú langyos fürdőbe. Egy másik öregembert a jókedvű rendőrtisztviselő levélkötetett és a vádlottal, aki el volt készülve azonnali halálra — különböző tornagyakorlatokat végeztetett.

Érdekes taktikával határozzák meg a szovjet hatóságok azt, hogy kit engednek nyilvános tárgyalásra. Néha meglepő makacssággal védekezik egy-egy vádlott, akinek hosszú szövegeket a különben igen energikus bírák csodálatosképpen nem szakítják meg. Az ilyen vádlottak, akik „gerinces” magatartásukkal bizonyos hitelt érdemlőséget nyernek, többnyire azután későbbi bűnpörökben mint terhelő tanúk jelennek meg.

Azonban jelentéktelen valutarejtegetőknél és szabotázzsal vádolt szakembereknél lényegesen nagyobb egyéniségek is álltak már az orosz bíróságok előtt. Az orosz szovjet megteremtésének résztvevői: Zinovjev, Kamenev, Radek, Pjatakov, Szokolnikov és még sokan éppolyan ijedten és bűnbánóan védekeztek a szuronyos katonákkal körülvett deszkanegyszögben, mint névtelen társaik. Ezeknek a vádlottaknak a megalázkodó, bűnbánó vallomásai rejtély elé állítják még a váratlan megnyilvánulásokhoz hozzászokott pszichanalitikusokat is.

Zinovjev és társai elég felvilágosult politikusok voltak ahhoz, hogy tudják azt, hogy az ellenük felhozott vádak csupán ürügyül szolgálnak Sztalinnak az ő eltávolításukra. Zinovjevéknek tehát feltétlenül tudniuk kellett azt is, hogy bárhogyan is viselkednek, a per feltétlenül az ő elítélésükkel végződik. Mégis

időre. A halálraítelt vádlottak kivégzését is a rendőrség hajtja végre és a rendőrségtől függ az is, hogy az ilyen kivégzésekről a nyilvánosság értesül-e vagy sem.

Teljesen érthető, hogy azok a vádlottak, akik tudják, hogy a bírói pártatlanságot teljesen nélkülöző, politikai eszköz szerepét betöltő rendőrség hatalmában vannak, nem mernek csak a bírósághoz szólni. Azok a vallomások, amelyek a tárgyalóteremben elhangzanak, nagyrészt a rendőrséghez vannak adressálva, mert a vádlottak tudják azt, hogy beszédük elhangzása után ismét visszakísérik őket a rendőrség börtöneibe.

Szörnyű ez a félelem, amelyet ez a kiszolgáltatottsági érzés kelt az embereken.

És hogy főleg ez a félelem okozza a fenntartás nélküli, sőt a kívánt határon túlmenő beismeréseket, arra jó bizonyíték az, hogy külföldi vádlottak is éppen olyan gyáván viselkednek, mint az oroszok, ha nem állt mögöttük hazájuk védelmének a tudata.

vállaltak olyan bűnököt, amelyeket semmi esetre sem követtek el. Zinovjevéről és társairól, akik végeredményben fanatikus kommunisták voltak, elképzelhetetlen az, hogy beálltak volna az úgynevezett terroristák sorába. Mégis ezek a férfiak, nem törődve azzal, hogy milyen színben kerülnek a történelembe, minden vádat, sőt a vádnál nagyobb bűnököt is vállaltak. Fizikai vagy morális terror, vagy az élet-öszön ellenállhatatlan fellobbanása, vagy a különféle hipnotikus, illetve narkotizáló szerek alkalmazása idézte elő ezt a hatást? Ki tudja?

BÉLYEGROVAT

Amerika még mindig lázasan vásárolja az Edward-bélyegeket

Londonból jelentik: VIII. Edward lemondása óta az angol postahivataloknál özönével rendelik a világ minden részéből a volt király képét viselő postabélyegeket. Eddig 250.000-nél több bélyegsorozatot rendeltek, melyek név-értéke sorozatonként egy shilling. Egyetlen vevő 7000 sorozatot rendelt összesen 350 fontért. Néhány dominium bélyegét ugyan-csak VIII. Edward arcképe díszíti, de nem mint király, hanem mint walesi herceg. Ennek a sorozatnak is nagy kelendősége van. A vevők — mi sem természetesebb, — túlnyomó része amerikai.

„A címzett saját kezébe kézbesítendő”

Prágából jelentik: A csehszlovák posta érdekes újítást hozott be, amivel — főleg a kereskedelmi életben — nagy hasznára van a közönségnek. Nem egy példa van arra, a postaforgalomban, hogy fontos leveleket nem a címzettnek kapnak kézhez s ebből nemcsak késedelem, de súlyos kellemetlenségek és károsodások is származhatnak.

Ezért a csehszlovák posta új, 50 filléres bélyegét hozott forgalomba. Az új bélyeg háromszögletű, alsó hossza 6 és fél cm, 29 fogazattal, két oldalt pedig 5-5 cm., 22 fogazattal. Ha ezt a bélyegét ráragasztják a levélre, akkor az csak a címzett kezébe kézbesíthető, mint az ajánlott és expressz levelek. Az új bélyeg az őz elején kerülnek forgalomba.

Megyesi Schwartz Antal dr.

Az isteni kegyelem Anyja

„Elmékedések Szűz Mária kegyelmi életéről.”

Ara 90 lei és portó

Kapható: könyvosztályunknál

SPORT

Három országos rekord Románia atlétikai bajnokságain

400 m.-en Jordache 50.2 mp. 400 m. gáton Krupka 57 mp. 800 m.-en Nemes és Lapusan 1 p. 59.2 mp.

Bucurestiből jelentik: Százharminc versenyző, szebbnél-szebb küzdelmek, három országos rekord: ime Románia atlétikai bajnokságainak mérlege.

A kétnapos bajnokság igazi főpróbája volt a két hét múlva Bucurestiben kezdődő Balkán Versenyeknek. Nemesak az atléták állták ki a vizsgát, de a rendezőség is most próbálta ki azokat a tapasztalatokat, amelyekkel a berlini olimpia olyan bőven szolgált. Németországból hozottat kellékek, eredménymutató ládák, hangosbeszélős eredményhirdetés nagyvonalúvá avatták már most a versenyeket.

Részletes eredmények a következők:

100 méteres síkfutás: 1. Liess KTV Brasov 11.3 mp., 2. Ghitescu Viforul Dacia 11.3 mp., 3. Jordache Stadiul Roman 11.3 mp., 4. Dejenariu VD 11.4 mp., 5. Kovács KAC 11.4 mp., 6. Berger Recas AC 11.6 mp. Liess előfutamatát 11.2 mp. idővel nyerte.

200 méteres síkfutás: 1. Jordache St. Roman 22.4 mp., 2. Nemes St. Roman 22.8 mp., 3. Liess KTV 23 mp.

400 méteres síkfutás: 1. Jordache Stadiul Roman 50.2 mp. Országos rekord! 2. Nemes St. Roman 51.3 mp., 3. Lazar VD 51.9 mp. (Régi rekord: Nemes 50.9 mp.)

800 méteres síkfutás: 1. Nemes St. Roman és Lapusan VD 1 perc 59.2 mp. Országos rekord! 3. Ruck III. KTV Brasov 2 perc 04 mp. A két első győnyörű verseny után, holtversenyben ért célba és javította meg Nemes 1 perc 59.9 másodperces rekordját.

1500 méteres síkfutás: 1. Kiss UDR 4 perc 11.2 mp., 2. Dinu Cristea 4 perc 13 mp., 3. Olasz St. Roman 4 perc 15.6 mp. A fiatal resitai futó győzelme a többszörös rekorder Cristea ellen a bajnokság meglepetése.

5000 méteres síkfutás: 1. Dinu Cristea Sta-

diul Roman 15 perc 37.2 mp., 2. Lahni KTV Brasov 16 perc 42 mp., 3. Gociu St. Roman 16 perc 53.2 mp., 4. Szöcs Esta Sun 16 perc 54 mp.

10.000 méteres síkfutás: 1. Dinu Cristea St. Roman 33 perc 21 mp., 2. Gociu St. Roman 35 p. 15 mp., 3. Lahni KTV 35 perc 18 mp., 4. Holz Rapid 37 p. 06 mp.

110 méteres gát: 1. Maesciuc Dragos Voda 16.2 mp., 2. Herold Astra 16.3 mp.

400 méteres gát: 1. Krupka Esta Sun 57 mp. Országos rekord! 2. Lapusan VD 58 mp., 3. Maesciuc dr VD 59 mp. (Régi rekord: Krupka 58.1 mp.)

Magasugrás: 1. Spaniol 175 cm., 2. Csáklány Venus 170 cm., 3. Frantz KTV 170 cm., 4. Stoichitescu Soimii 170 cm.

Távolugrás: 1. Csáklány Venus 678 cm., 2. Stoichitescu Soimi 670 cm., 3. Popovici VD 669.

Rudugrás: 1. Eilhardt Recas AC 340 cm., 2. Jekel VD 330 cm., 3. Szöllösi RAC 320 cm., 4. Benffy KAC 310 cm. Dr Biró karsérülése miatt nem indult.

Hármasugrás: 1. Calistrat VD 13.85 méter.

2. Kreisel KTV 13.28 m., 3. Lupan VD 12.92 m.

Súlydobás: 1. Gurau Braila 13.12 méter, 2. Hersényi KAC 12.85 m., 3. Mosberger VD 12.60.

Diszkoszvetés: 1. Havaletz Metropola 45.04 m., 2. Borcoman KAC 40.17 m., 3. Marian VD 39.30 méter. Havaletz versenyen kívül 45.60 métert dobott.

Görgögtilus diszkoszvetés: 1. Havaletz 36.80 m., 2. Badulescu Astra 35.65 m., 3. Gurau 33.44.

Gerelyvetés: 1. Vamanu Stadiul Roman 59.18 m., 2. Höckl RAC 57.50 m., 3. Csáklány Venus 54.60 méter.

Kalapácsvetés: 1. Biró KAC 42.42 méter, 2. Katona Recas AC 41.17 méter, 3. Bodea kapitány VD 36.10 méter. Biró sérült kézzel dobott.

Főiskolai világbajnokság

Német győzelmek az evezős versenyeken

Magyarország második a pontversenyben

Párizsból jelentik: A tulajdonképpeni világbajnoki verseny a női törvívó bajnoksággal kezdődött. Főiskolai törvívó bajnokság: 1. Von Wächter német, 2. Ohlsen dán, 3. Ewerbeck német.

Evezés. Egyes. 1. Verey lengyel, kormányos négyes: 1. Németország, 2. Magyarország, kormányos nélküli kettős, 1. Németország (magyar hajó nem indult), kormányos kettős: 1. Lengyelország, 2. Magyarország, A kormányos nélküli négyes és kettős párevezőst Németország egyedül indulva nyerte. Nyolcevezős: 1. Németország, 2. Lengyelország, 3. Magyarország.

A labdarúgó tornát két csoportban játsszák le. A) csoport: Olaszország, Franciaország, Lettország, B) csoport: Magyarország, Németország, Belgium. A két csoportból az első két csapat jut a négyes döntőbe, ahol körmérkőzés lesz.

Az első mérkőzések: Olaszország—Lettország 6:3 (3:2), Magyarország—Németország 1:0 (1:0).

A további műsor: augusztus 24-én: Olaszország—Franciaország. Augusztus 25-én: Magyarország—Belgium.

Az első két versenynap után a pontverseny állása a következő: 1. Németország 173 ponttal, 2—3. Magyarország—Lengyelország 28 ponttal, 4. Franciaország, 5. Belgium, 6. Anglia, 7. Csehszlovákia.

Humis Athénben marad. Bucurestiből jelentik: Humis a Venus volt görög válogatott játékos nem tér vissza a fővárosba, annak ellenére, hogy dr Eliadescu, a Venus ügyvezető elnöke utána utazott Athénbe. A Venus vezetősége most úgy döntött, hogy Humis játékosát felfüggeszti és nem adja ki a görög szövetségnek szerződése lejártáig, amikor is, hír szerint, kétmillió lei váltásdíjat fog kérni érte.

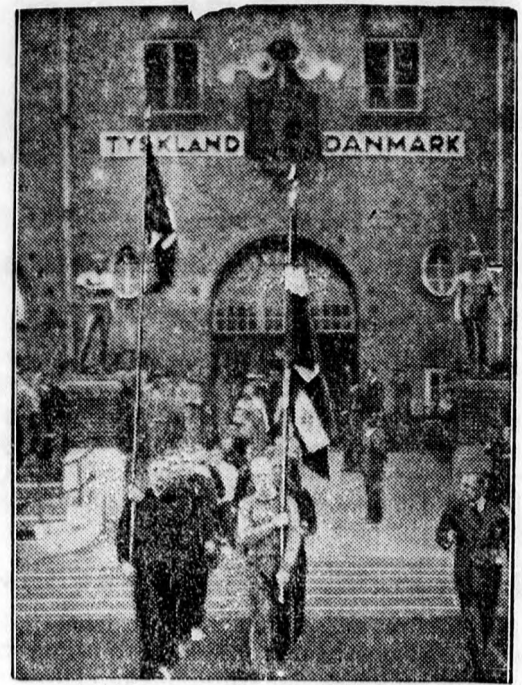
FIATAL DIÁK LEGYŐZTE BUDGE-ŰT! Neuporthan Mc. Diarmid, a princetoni egyetem fiatal versenyzője nagy meglepetésre 10:8, 7:5, 6:3 arányban legyőzte a wimbledoni bajnok Budge-t. — Keletamerika páros teniszbajnokságát a Budge—Makó-pár nyerte, mely a döntőben 2:6, 8:6, 6:2, 3:6, 6:3-ra győzött a Parker—Schields kettős ellen.

TURISZTIKA

Vulturii-Sasok Turista Egyesülete folyó hó 29-én a salontai, bejusi és aradi csoportjainak a bevonásával kirándulást rendez Gurbed-Luncăra (Crisul-Negru mentén.) Részvételi díj 85 lei, tagoknak 75 lei. Indulás reggel 7 órakor. Jelentkezni lehet a szokásos helyeken.

Pályázati hirdetmény

A josenii (jud. Ciuc) egyháztanács-iskola-szék pályázatot hirdet a megüresedett kántortanítói állásra. Javadalom: a püspöki körlevélben megállapított tanítói fizetés, havi 600 Lei kántori fizetés és stóla. Kántori lakás, kerttel. Hat hold kaszáló és szántók. Kötelessége a püspöki körlevél előírása szerint. Pályázati határidő: 1927 aug. 28. Idő rövidsége miatt pályázó magával is hozhatja pályázatát. Katonaviselt és legalább 5 évi szolgálattal bíró, románul tudó okl. kántortanító pályázhatik. Próba aug. 29-én délután 3 órakor a josenii templomban. Pályázatok a Róm. Kath. Plébánia Hivatal Joseni, jud. Ciuc címre küldendők Pályázó a saját költségén utazik. **Egyháztanács.**

Német sportcsapat Dániában.

A könnyű atlétika bajnokai mérköztek Köpenhágában a dán bajnokokkal, 104:76 pontszam eredménnyel.

Apcéhiadetések

Adás-vétel

Nagyobb utazóbőröndöt vagy vulkanfieber koffert, tiszta, jó karban levőt megvételre keresek. Cim a kiadóban.

Eladó előszoba üveges ajtó, ablakok. Oradea, Str. Moldova 22.

Eladó egy nyolchónapos fekete, fajtiszta német dog him kutya. Oradea, Str. D. Comşa 8. (Nagyállomásnál.)

MAGAS ARAT fizetek arany, ezüst, brilliánt és gyémánt ékszerért. HERBST ékszerész, Oradea.

Egy jókarban lévő gyermekkosci eladó. Oradea, Strada Vlahuta 68.

Tarján óras és ékszerész Bul. Regele Ferdinand No. 8. Oradea. Elismert órajavító szaküzlete. — Használt órákat és ékszereket veszek.

Alkalmazás

Kiszolgálásban jártas, román nyelvet bíró elárúsító leányt alkalmazok. Czillér Imre, Oradea.

Bejárónő azonnali belépésre felvétetik. Chaura. Oradea, Str. Regele Carol II., Nr. 19.

Házvezetőnői állást keres, intelligens középkorú nő. Cim: Salonta, római katolikus plébánia hivatal.

Érettségizett fiatalember, perfect román tudással, gyakoronoknak felvétetik Muharynál. Oradea, A. Jancu 9.

Készül a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 8.

Lakás

Keresek azonnalra vagy november 1-re gyermektelen házaspár részére 1 szobás, előszobás lakást. Cimeket a kiadóba kérek.

Két szoba mellékhelyiségekkel kiadó. Oradea, Str. Bra-tianu 55.

Butorozott, elegáns utcai szoba különbejáráttal 1-2 személy részére kiadó. Oradea, Str. Dr. V. Babes 12. szám.

Egyszobás konyhas lakás szeptember 1-re kiadó. Oradea, Str. Take Jonescu 40.

Kétszobás, modern parkettás, fűdőszobás lakás, mellékhelyiségekkel, november 1-re kiadó. Oradea, Str. Regele Carol 19. szám.

Különféle

Biztosan megszabadul a sváb és ruszli bogaraktól, hangyáktól, stb., ha „Neotox” bogárritót szert használ. Kapható minden szaküzletben. Megrendelhető: Ajtay gyógyszerárában, Oradea, Str. Vlahuta No. 46. Még — minden vevő megvölt elégedve hatásával.

Köszörműtessünk ifj. Kelemen közzörűs-néi, Oradea, Piata Mihai Viteazul (Avram Jancu-utca sarok.)

PUHA OLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. l. Oradea, Str. Regele Carol II. 5. szám.